

תכנית ההשלמה לתואר ב"א בסייעוד

קורס מס. א01. 290.2750: התמכרויות וסמים מסוכנים

סמסטר א', יום ה', 14-16

מרצה: ד"ר יהודית אבנון

שעות קבלה: בתיאום מראש עם המרצה

כתובת דוא"ל: yavnon@zahav.net.il

1. מטרת הקורס:

א. מטרת העל של הקורס:

הקניית ידע והבנה בתהליך ההתמכרות, היווצרות תלות וסבילות לסמים ולתרופות משככות כאבים. הבנת ההבדלים בין תלות להתמכרות והכרת המנגנונים האחראים להתפתחות התמכרות, תלות וסבילות. הבנת מנגנון הפעילות הפרמקולוגי והשינויים הניורופיזיולוגיים במוח המתרחשים בחשיפה לסמים השונים. הבנת השפעות הסמים השונים וסימני הגמילה. הבנת הרציונל לטיפול התרופתי לכל סוג של סם ממכר.

ב. מטרת ביניים של הקורס:

- הבנת הבסיס הניורולוגי הקשור להתמכרות ולתלות, תוך למידת פעילות מרכז התגמול במוח (Reward system).
- הכרת השינויים העצביים האחראיים להתפתחות סימני הגמילה האופייניים לכל סוג של סם.
- הכרת הסמים המסוכנים ופקודת הסמים בישראל.
- הכרת הקבוצות השונות של הסמים ואופן השפעותיהם המרכזיות, במרכז התגמול במוח (האפקט הממכר) וכן השפעותיהם הפריפריות.
  - קבוצות הסמים יכללו:
    - א. **CNS Depressants מדכאי פעילות במערכת העצבים**: אלכוהול, בנזודיאזפינים, ברביטורטים, ואופייטים כמו הרואין.
    - ב. **CNS Stimulants פסיכוסטימולנטים**: אמפטמינים, קוקאין,
    - ג. קנאבינואידים (מריחואנה, חשיש)
    - ד. **ניקוטין**: בעל פעילות מעוררת ומדכאת במערכת העצבים המרכזית
    - ה. **Hallucinogens חומרים פסיכאדלים**: LSD, MDMA (אקסטזי), PCP (אבק כוכבים Angel dust)
- רציונל הטיפול הפרמקולוגי בתהליך הגמילה, בכל סוג של התמכרות, ויעילותו.

2. מבנה, מתודולוגיה ודרישות הקורס:

- קורס סמסטריאלי, מספר קורס: 290.2750, מתקיים בסמסטר א', בימי ה' בין השעות 14:00-16:00, הרצאות פרונטליות
- **הערכה**: בחינה סופית שתכלול את החומר הנלמד (תכני ההרצאות וחומר הקריאה המומלץ). הבחינה מהווה 100% מהציון הסופי. **ציון מעבר 60%**

- בונס של 10% מהציון עבור הכנת מצגת קצרה, בנושאים נבחרים ועדכניים הקשורים להתמכרויות וסמים בתיאום מראש עם המרצה

3. סמים והתמכרויות - תכנים:

יחידה 1-2 :	הולכה עצבית
	הכרת מושגים : התמכרות תלות סבילות, מהי גמילה מערכת התגמול במוח
יחידה 3 :	פקודת הסמים, סם מסוכן
	CNS Depressants : אלכוהול, תסמונת אלכוהול עוברית
יחידה 3 המשך :	CNS Depressants המשך אלכוהול
יחידה 4 :	CNS Depressants בנזודיאזפינים, ברביטורטים
יחידה 5 :	CNS Depressants אופייטים
יחידה 6 :	CNS Stimulant פסיכוסטימולנטים : אמפטמינים, קוקאין
יחידה 7 :	CNS Stimulants מריחואנה, חשיש
יחידה 8 :	CNS Stimulants ניקוטין (וקפאין)
יחידה 9 :	Hallucinogens חומרים פסיכאדלים : אקסטזי
יחידה 10 :	Hallucinogens חומרים פסיכאדלים : PCP, LSD

4. קריאת רשות:

- 1 . Goodman and Gilman's, (2011) *The Pharmacological Basis of Therapeutics*, 12ed
Hypnotics and sedatives, pp 457-480. Opioids, pp 481-521. Ethanol and methanol pp 629-644. Drug addiction, pp 649-667
2. Galanter M. and Kleber HD, (2004) *Textbook of Substance Abuse treatment*, third ed.
American Psychiatric Publishing, Inc.

* יתכנו שינויים בתכני ההרצאות והודעות על כך ימסרו בע"פ או בכתב במהלך הסמסטר